

Corpus alienum in de sinus maxillaris

R.B.G. Horsthuis
P. Valkenburg
J.A.H. Lindeboom

Als complicatie bij een extractie van een bovenmolaar worden soms wortelresten apicaalwaarts in de sinus maxillaris verplaatst. Ook medisch instrumentarium kan bij gebitsextracties in de sinus maxillaris verdwijnen. Een casus wordt gepresenteerd waarbij een deel van een boor tijdens de chirurgische verwijdering van gebitselement 26 in de sinus maxillaris belandde.

HORSTHUIS RBG, VALKENBURG P, LINDEBOOM JAH. Corpus alienum in de sinus maxillaris. Ned Tijdschr Tandheelkd 2002; 109: 149-150.

Gegeven

Een 55-jarige vrouw werd met spoed verwezen naar de afdeling Mondziekten en Kaakchirurgie na een poging tot chirurgische verwijdering van gebitselement 26 door de tandarts. De tandarts meldde dat tijdens de ingreep zijn boor was verdwenen in de sinus maxillaris aan de linkerzijde.

Diagnostiek en therapie

Bij onderzoek was er sprake van een verse extractiewond ter plaatse van de alveole van de 26. De buccale radices van het element waren nog *in situ*. De buccale en palatinale mucosa waren intact. Een mucoperiostale flap was nog niet geprepareerd. De blaas-snuitproef was positief. Klinisch noch anamnestic bestonden er aanwijzingen voor een sinusitis maxillaris.

Anamnestic bleek de 26 wegens kiespijn te moeten worden verwijderd. Op de solo-opname van de 26, meegegeven door de tandarts, was een periapicale radioluentie van de distobuccale radix waarneembaar.

Ten behoeve van de lokalisatie van de tandartsboor werd een röntgenopname volgens Waters vervaardigd, waarop duidelijk de lokalisatie van het corpus alienum in de linker sinus maxillaris waarneembaar is (afb. 1a). Aansluitend werd overgegaan tot verwijdering van het corpus alienum. Na de lokale anesthesie werd een buccale mucoperiostale flap geprepareerd. Na alveolotomie werden beide buccale radices van de 26 verwijderd. Hierbij kwam de iatrogene oroantrale verbinding ter hoogte van de furcatie van de 26 á vue (afb. 1b). De

oroantrale verbinding werd vervolgens vergroot om optimaal zicht te verkrijgen in de sinus maxillaris. Na lokalisatie van het corpus alienum op de sinusachterwand werd dit vervolgens door middel van een arterieklem verwijderd (afb. 1c).

Hierna werd de oroantrale verbinding spanningsvrij en primair gesloten. Het corpus alienum betrof een hardmetalen boor met een totale lengte van drie centimeter, geschikt voor gebruik in de airotor (afb. 1d).

Als postoperatieve medicatie kreeg patiënte een antibioticumkuur met amoxicilline/clavulaanzuur drie dd 500 mg gedurende een week, neusdruppels Xylometazoline[®] 0,1% HCl drie dd drie druppels in elk neusgat voor de periode van een week, tweemaal daags mondspoeling met chloorhexidine 0,2% en pijnstilling (ibuprofen granulaat 600 mg).

Eveneens kreeg de patiënt het advies om tweemaal daags te stomen. Ook moest de patiënt zien te voorkomen dat er onverhoopt teveel druk werd opgebouwd in de neus en de neusbijholten. Dit betekende niezen met open mond en niet de neus snuiten.

Het beloop na de ingreep was ongestoord. Na een periode van vier weken kon de patiënte van verdere poliklinische vervolging worden ontslagen.

Beschouwing

Het ontstaan van een oroantrale verbinding na het uitvoeren van een extractie of chirurgische verwijdering van een element in de zijdelingse delen van de bovenkaak is geen zeldzaamheid in de dagelijkse tandheelkundige praktijk. Dat hierbij, naast het ontstaan van

Samenvatting

Trefwoorden:

- Corpus alienum
- Medisch accident
- Extractie

Uit de afdeling Mondziekten en Kaakchirurgie van het Academisch Medisch Centrum Amsterdam/Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA)

Datum van acceptatie: 25 februari 2002.

Adres:

J.A.H. Lindeboom
AMC

Meibergdreef 9

1105 AZ Amsterdam

j.a.lindeboom@amc.uva.nl

Afb. 1. a. Röntgenopname volgens Waters, waarop duidelijk een corpus alienum in de linker sinus maxillaris waarneembaar is. b. De iatrogene oroantrale verbinding ter hoogte van de furcatie van gebitselement 26. c. Het corpus alienum werd met behulp van een arterieklem verwijderd. d. Een hardmetalen boor met een totale lengte van drie centimeter.

een chronische sinusitis maxillaris bij een niet opgemerkt open antrum, ook andere complicaties kunnen ontstaan moge blijken uit bovenstaande casus.

In de literatuur is reeds een aantal gevallen van corpora aliena in de sinus maxillaris bekend. De classificatie van deze gevallen vindt plaats in twee categorieën: traumatische corpora aliena (luchtbuuskogels, stukjes glas, steentjes, lucifers, stopnaalden enz.) en iatrogene corpora aliena (tanden, radices, afgebroken instrumentarium, hechtnaalden (Holmes, 1987), afdrukmetaal (Winstock en Warnakulasuriya, 1986), gutta percha, afzuigtips (Javid, 1987) enzovoorts).

Het in de sinus maxillaris schieten van een radix is geen zeldzaam verschijnsel (Sims, 1985), maar verplaatsing van corpora aliena in de sinus maxillaris kan tot de zeldzamere complicaties worden beschouwd.

In 1992 beschreven Abe et al twee gevallen waarbij evenals in bovenstaande casus een tandheelkundige boor uit het antrum verwijderd moest worden. Opvallend hierbij was dat in de eerste casus beschreven door Abe et al dit pas na zeventig dagen gebeurde en in de tweede casus pas na jaren. Aangezien beide patiënten zich met klachten meldden (respectievelijk een abces

en pijnklachten) werd het na onderzoek duidelijk dat in de sinus maxillaris een boor aanwezig was.

In deze casus is het zeer aannemelijk dat de tandartsboor niet goed gefixeerd was in de airotor. Waarschijnlijk heeft de boor zich, ten gevolge van de relatief geringe trekkracht van de airotor, vastgedraaid in het bot en is vervolgens door de grote luchtdruk, waarmee de airotor wordt aangedreven, in de sinus geblazen. Het is derhalve zeer de vraag of de airotor wel gebruikt moet worden voor de chirurgische verwijdering van gebitselementen.

Literatuur

- ABE K, BEPPU K, SHINOHARA M, OKA M. An iatrogenic foreign body in the maxillary antrum: a case report of two cases. *Br Dent J* 1992; 173: 63-64.
- HOLMES A. Sewing needle as an antral foreign body. *Br Dent J* 1987; 162: 153-154.
- JAVID B. Unusual foreign body in alveolus. *Gen Dent* 1987; 35(1): 42.
- SIMS APT. A dental root in the ostium of the maxillary antrum. *Br J Oral Maxillofac Surg* 1985; 23: 67-73.
- WINSTOCK D, WARNAKULASURIYA S. Impression material presenting in the maxillary antrum as a foreign body. *Br Dent J* 1986; 160: 54-55.